

הגאון רבי משה שפירא שליט"א

הגאון רבי משה שפירא שליט"א

^{הגאון רבי משה שפירא שליט"א}
נפסק בשו"ע (יו"ד הל' אבילות סי' שד"מ, א') זמצותו שירים קולו לומר עליו דברים המשברים את הלב, כדי להרבות בכיה ולהזכיר שבחו. וזהו כבודו של מת.

הגאון רבי משה שפירא שליט"א

מה שיש בידי וביכולתי, הוא רק מעט לספר להודיע ולגלות את שבחו של הנפטר הגדול, שעם כל הפרסום ומה שהיה מוכר לכ"כ הרבה בנ"א והיתה לו שייכות עם הרבה אנשים, הוא בעצמו היה "נסתר" "נעלם" - לעצמו - והיה הרבה יותר "לעצמו" מאשר היה ידוע וגלוי לאחרים, העומק, הרוממות, ונבדלותו, נכרו בזמן שהיה חי באמת, והוא הזמן שהיה יושב בלילה עמוק, לומד וכותב וכותב וממלא מחברות בענינים שונים, ואז היה "הוא לעצמו", עשרות שנים של יגיעת התורה בהתגברות עצומה עוד מנעוריו כפי הנראה.

הגאון רבי משה שפירא שליט"א

השתדלותו העיקרית היתה להגביר את הנשמה על הגוף, לא בצורה שהיתה נראית משונה ומוזרה, אלא הכל בטבעיות. אבל הכח שהיה מונח בהתגברות הזאת היה לעשות את הגוף לעבד, ובשנים שהכרתיו היה זה בהצלחה גדולה, כשאף אחד לא שם לב שיש כאן דבר משונה ומוזר, ודבר זה היה עם כל החביבות והמאור פנים שהיה לו לכל אחד.

ידוע כשנסתלק גברא רבא, ההנהגה צריכה להיות כמו שמובא בתשו' הגאונים (שערי תשובה סימן קע"ח) 'עשרה מילי דחסידותא דהוה נהיג בהו רב וכו', שלא היה מביט לצדדין ואפילו לפניו, ונהגו רב יוסף ורב ששת אחריו ולא יכלו לעמוד בה עד שסימו את עיניהם. א"כ מן הראוי הוא שהקרובים מכל התקופות שהכירוהו, צריכים להעלות את כל מעלותיו, כדי שיראו וידעו מה הפסדנו ומה הלך מאתנו, ואולי יצליחו לקבל דבר מה מהני מילתא דחסידותא כדי שלא יתבטלו לגמרי, וכדי שלא תשתכח אותה צורת אדם המיוחדת במינה שהיה הנפטר הגדול הזה, וישמר זכר מזה כאן בעולם.

נעמוד על נקודה אחת שהיתה נראית עיקר העבודה אצלו. בגמ' מועד קטן (דף ט.). איתא, 'רבי יונתן בן עסמי' ורבי יהודה בן גרים תנו פרשת נדרים בי רבי שמעון בן יוחי, איפטור מיניה באורתא. לצפרא הדור וקא מפטרי מיניה, אמר להו ולאן איפטריהו מיני באורתא, אמרו ליה למדתנו רבינו, תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטור ממנו פעם אחרת וכו', אמר

מתוך הספד שנאמר בהיכל הישיבה ככלות השבעה לרבינו זצ"ל

ליה לבריה, בני אדם הללו אנשים של צורה הם, זיל גביהון דליברכוך. ע"כ. שבח זה "אנשים של צורה" אינו מצוי בחז"ל בדרך כלל, ויש כאן דבר מיוחד, שאנשים של צורה הם יותר שייכים לענין של ברכה, לבקש מהם ברכה.

אנשים של צורה

אנשים של צורה

הרבה מרבותינו ובעיקר בדברי מהר"ל ביארו את ענין ה"צורה", ידועים דברי הרמב"ן בתחילת התורה על הפסוק "תהו ובוהו וחושך ע"פ תהם", ועולה מדבריו תהו - זו מציאות שאינה מסוימת אלא אפשרויות, וזהו "חומר", דבר שאין בו מימוש בשום צד. ולכן נקרא תהו - שאדם תוהה ומשתומם ולא יודע איזה שם לקרא לו, אי אפשר לומר מה הוא אלא רק מעורר תהייה. ענין ה"חומר" הוא להשאר רק אפשרויות.

אנשים של צורה

אנשים של צורה

בכל העולם ה"חומר" הוא הדבר המבוקש ביותר, אנשים צעירים הרגשתם טובה יותר מכיון שכל האפשרויות לפניהם, אבל המכוון הוא הצורה, כי "אפשרות" היא אינה מציאות. העולם הבא, אין בו שום דבר ב"כח", אלא רק מה שיש בו כיון שהוא עולם שכולו "צורה", כל ה"אפשרויות" שייכות לעוה"ז ובמציאות האמיתי של העוה"ז רק הצורה קיימת.

אנשים של צורה

ואין לנו אלא לברוח מ"החומר" שהתורה קוראת לו "תהו", ואינו רצון התורה כי הוא אינו דבר קיים, ושייך למה שנקרא "עלמין דאתחרבין" שאינו דבר המתקיים אלא "חורבן".

החומרה הגדולה שהחמירו במה שאמרו הרהורי עבירה קשים מעבירה, הוא משום שהרהורי עבירה כוללים את כל האפשרויות של העבירה, שהם קשים מעבירה שנעשית ב"צורה" המסוימת, משא"כ הרהור כולל את כל הצורות של העבירה, את כל ההיקף של האפשרויות של העבירה.

הנפטר הגדול זצ"ל, עיקר עבודתו היתה להסתלק מהתהו - רק לא תהו - ויכולנו להעיד זאת בתורת הגדת עדות - עבודה כוללת, הן בלימוד והן בשאר ענינים, שהדברים יהיו 'ברורים' - כשבחם הגדול של המלאכים 'כולם ברורים', וכמו שמובא בגמ' (בבא בתרא י:), שכנגד 'עולם הפוך ראיתי' אמרו לו 'עולם ברור ראיתי', והוא ג"כ שבחם הגדול של ישראל "ברה כחמה".

עצם הענין שמצינו שהתורה התחילה ב'והארץ היתה תהו ובוהו', וכמו שביאר הרמב"ן שהוא מה שקוראים היוונים "היולי". צריך ביאור מה הוא "ההלכה למעשה" מענין זה, והלא התורה תורת חיים היא ומה באה להורות לנו בזה. משמעות הדברים - ששורש כל עבודה היא להסתלק מתהו, כל מה שלא ברור ומעורר ספיקות, שיהיה מרוחק מאיתנו כמטחוי קשת ולהשתדל שהכל יהיה ברור ומבורר.

במושג בחגיגה איתא (י"א:) 'כל המסתכל בארבעה דברים, ראוי לו כאילו לא בא לעולם, מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, ומה לאחור. וכל שלא חס על כבוד קונו, ראוי לו שלא בא לעולם'. ופירש הרמב"ם פירוש שהוא עצמו מקלסו שהבנה זו הגיעה אליו בעזר אלוקי, ותמצית פירושו: השכל כבוד אלו בעולם, וכל מי שמתבונן בדברים אלו, שאין בהם תפיסה ברורה - נקרא שאינו חס על שכלו וכל מי שאינו חס על השכל ראוי לו שלא בא לעולם, כי זה כבוד אלו - שכל האדם.

בהקדמת ר"נ גאון לפירוש הש"ס [נדפס בריש מס' ברכות] מבואר שכל מה שמתחייב מכח השכל חייבים בזה כל באי עולם, וגם בני נח. כי זה המחייב הגדול שאותו ברא הקב"ה כדי לכוון ולהדריך אותנו, ומי שפוגם בבהירות השכל ומטשטש אותה, - [פוגם ב"קלורקייט"] - הוא פוגם בחיוב הראשון שבתורה. להסתלק מתוהו זה אינו "כשרון" אלא עבודה להצמד תמיד לבהירות וברירות.

וזה היה תמיד עיקר עבודתו של הנפטר הגדול וצ"ל. המוח והכשרון הגדול שהקב"ה נתן בו וחתן אותו נתן לו אפשרות להאיר ולברר גם דברים ש"לאו כל מוחא סביל דא", וכפי הנראה זכה הוא והיה זה קנין אמיתי אצלו שעוד מנעוריו עמל בזה, ואני כבר ראיתי אדם בנוי. נוסף על כך, עם כל הנעימות והסבלנות העצומה להמון בנ"א להכנס עם כ"א ולהשתדל עמו כפי דעתו כדי שיהיה ברור לכאן"א כפי כוחו, מ"מ הוא כשלעצמו הייתה בו רוממות לראות את הדברים לא מקטנות אלא בגדלות.

אברהם אבינו שמו בעצם הוא "אברם" והה"א נוספה עבור מי שבא ונסתופף תחת כנפי השכינה. - המון גוים. אבל לגבינו הוא אב - רם, וזהו עיקר מה ששתל אברהם - רוממות, "ימין ה' רוממה" זו מידתו של אברהם. אברהם אבינו ביער ע"ז מן העולם, בלה"ק המילה "אליל" זה הקטנה של א-ל, ביעור ע"ז הכוונה "לא להקטין" אלא רוממות הגדלות וזה אברהם אבינו האדם הגדול, וכל המושג של קטנות זה אלילות, ואליל כלפי א-ל - זה כמו - עציץ כלפי עץ, שהרי אדם שצריך להיות עץ כנאמר 'האדם עץ השדה' והופך עצמו לעציץ (שאינו נקוב) אזי הא-ל שלו זה אליל, כי אין לו שייכות לרוממות וגדלות, הכל נמצא אצל אדם כזה בהקטנה.

בשנותיו המוקדמות, היתה חביבה עליו מאוד מימרא שנאמרה על ידי אחד מקדושי עליון, "לך לך" - "גיי צו זיך" - לך לעצמך! וה"עצמו" שלו היה נבדל, לא שייך.

תמיד התפלאתי, נפסק 'אין אדם קונה רוב חכמתו אלא בלילה', ולכאורה צ"ב, הלא בלילה אין לאדם לא את החברותא, לא את ביהמ"ד ופלפול חברים וכו' וכיצד יתכן שאז יקנה האדם את רוב חכמתו. אלא שכשאדם נמצא לעצמו שם נמצא הקנין האמיתי, כנאמר 'זקן - זה קנה', וכשאדם נמצא עם עצמו הדברים מתבררים לגמרי לעומק, ושם הוא היה לבד.

צריך לדעת שהעולם היום הוא עולם מאוד חיצוני שלא שייך למעלות האלו, ולא יודע מושגים כאלו, של גאונות בפשטות גמורה בלי שום הבלטה וגילוי, הדברים ברורים ומסתמא כל אחד רואה זאת.

אח"י 1234567

צריך להיות גדולי דור קודם כדי לעמוד על המיוחדות של הגברא רבה הנפטר הגדול, זו סוגיא שאם נכנסים אליה בלי רוממות מיוחדת לא מבינים בה כלום, רואים אדם חביב שנעים לדבר איתו ובשמחה מיוחדת רוב הזמן, ומי שאינו מבין יכול לחשוב "כמה יוסף איכא בשוקא".

אח"י 1234567

סיפר לי ידיד מובהק שלו שלקח אותו פעם לר' אייזיק שר ראש ישיבת סלבודקא (שנפטר בתשי"ט) ויישבו ודיברו ולא ראה שדיברו משהו מיוחד, וכשיצאו אמר ר' אייזיק, דער איז בערל - הער איז אגרויסר בער. המבינים עליו גם הם כבר לא בעולם. כל מי שהיה שייך וקרוב אליו, שלמד ממנו, צריך לקבל משהו מההנהגה שלו, מהמיוחדות שלו, או מה'כולם אהובים' או מה'כולם ברורים' או מה'כולם עושים באימה וביראה רצון קונם', מן המעלות שהיה שייך אליהם.

אוצר החכמה

אנחנו חיים בדור קטן מאוד, ומה אננו יכולים לעשות, להשתדל להעלות את המעלות המיוחדות האלה שחלילה לא תשתכח הצורת אדם הזאת.

אח"י 1234567

אוצר החכמה

הקב"ה ינחם את הרבנית, את כל המשפחות האבלות, והקב"ה יגדור פרצותינו, ויקיים בנו את המשך הפסוק 'וחרפת עמו יסיר' ובלע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים ונאמר אמן.

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכנה

ספר הזכרון למרן הגאון רבי דב שורצמן - סוכה ספר זכרון עמוד מס': 102 הדפס ע"י אוצר החכמה